

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/169/2021
Identifikačné číslo spisu:	5418200799
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5418200799.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a sudcov JUDr. Ing. Maria Dubaňa a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD., v spore žalobkyne V. Y., bývajúcej v A. E. - I. O. XXX, proti žalovanej DPS financial consulting, s. r. o., so sídlom v Trnave, Tamaškovičova 17/2742, IČO: 46 713 930, zastúpenej advokátskou kanceláriou PETKOV & Co s. r. o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, IČO: 50 430 742, o určení, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 10 Csp 20/2018, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. novembra 2020 sp. zn. 10 Co 250/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie zamietá.

Žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e priznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dolný Kubín (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 17. júla 2019 č. k. 10 Csp/20/2018-105 vyhovel žalobe a určil, že nehnuteľnosti zapísané Okresným úradom Dolný Kubín, katastrálny odbor, pre okres Dolný Kubín, obec A. E., katastrálne územie I. O. na liste vlastníctva č. XXX ako stavba - rodinný dom súp. č. XXX a pozemky - parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape ako parc. č. 245, druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 500 m² a parc. č. 246, druh pozemku - záhrada o výmere 326 m² (ďalej aj „sporné nehnuteľnosti“) nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovanej, ktorého vklad bol povolený Správou katastra Dolný Kubín dňa 12. decembra 2003 pod č. V 1547/03. Zároveň žalobkyni priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Na základe vykonaného dokazovania konštatoval výlučné vlastníctvo žalobkyne k sporným nehnuteľnostiam a vo vzťahu k nim aj ako ťarchu v prospech žalovanej zapísané záložné právo, a to podľa zmluvy o zriadení záložného práva č. V 1547/03 zo dňa 12. decembra 2003 v spojení so zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 6. decembra 2017. Ďalej poukázal na to, že žalovaná nadobudla pohľadávku z úverovej zmluvy titulom postúpenia pohľadávky zmluvou uzatvorenou dňa 6. decembra 2017 s tým, že pôvodný veriteľ OTP Banka Slovensko a.s. oznámila žalobkyni listom zo dňa 8. decembra 2017 zmluvné postúpenie pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o

hypotekárnom úvere uzavretej dňa 30. júna 2003 spolu s príslušenstvom a všetkými právami z akéhokoľvek zabezpečenia na žalovanú. Súd prvej inštancie dospel k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu na podanej určovacej žalobe, pretože bez požadovaného určenia by bolo právne postavenie žalobkyne neisté, pričom výkonom záložného práva jej žalovaná reálne hrozila a žalobkyňa nemá inú možnosť ako zmeniť svoje postavenie, resp. postavenie žalovanej vo vzťahu k jej nehnuteľnostiam. Tiež zdôraznil, že žalobkyňa podľa jeho názoru nemá inú možnosť ako stav svojich nehnuteľností vo vzťahu k zapísanému záložnému právu ustáliť a v príslušnom registri zmeniť, než práve na základe podanej žaloby. Navyše poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa bola v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Csp 17/2018 uložená povinnosť podať určovaciu žalobu, ktorej predmetom bude práve určenie, že predmetné nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom. Okresný súd v súvislosti s posúdením veci samej neuznal námietku žalobkyne o neplatnosti postúpenia pohľadávky, pričom konštatoval platné uzatvorenie zmluvy o postúpení pohľadávky medzi pôvodným veriteľom a nadobúdateľom pohľadávky z úverovej zmluvy - žalovanou voči dlžníkovi Martinovi Ondrušovi. V súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa aplikoval právnu úpravu premĺčania vymedzenú v Občianskom zákonníku a vychádzal z trojročnej premĺčacej lehoty v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Po konkretizácii jednotlivých časových údajov dospel k záveru o uplynutí premĺčacej doby dňa 18. mája 2016. Dodal, že uvedené závery predchodca žalovanej nielenže nespochybňoval, ale vo svojej podstate sa s nimi stotožnil, keďže s ohľadom na § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa svojim podaním zo dňa 2. februára 2017 vzal späť žalobu, na základe čoho konanie súd zastavil. Súd prvej inštancie ďalej v súvislosti s možnosťou namietať premĺčanie záložného práva zdôraznil právny význam ustanovenia § 100 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka a pripomenul, že sa nevyžaduje vznesenie námietky premĺčania zabezpečovanej pohľadávky, keďže predmetom skúmania má byť iba to, kedy uplynie premĺčacia doba zabezpečovanej pohľadávky a nie je v danom prípade právne relevantné to, či bola dlžníkom vo vzťahu k právu veriteľa domáhať sa splnenia zabezpečovanej pohľadávky aj vznesená námietka premĺčania. S ohľadom na zákonnú úpravu (§ 100 ods. 2 tretia veta Občianskeho zákonníka) potom súd prvej inštancie uzavrel, že záložné právo sa premĺčalo v rovnaký deň ako zabezpečovaná pohľadávka, t. j. dňa 18. mája 2016. Vo vzťahu k námietke žalovanej poukázal na rozhodnutie tamojšieho súdu č. k. 6 C 118/2013-84, keď uviedol, že povinnosť zdržať sa realizácie dobrovoľnej dražby nebola uložená žalovanej, ale spoločnosti DRAŽOBNÍK, s.r.o., a navyše právny predchodca žalovanej mal stále zachovanú možnosť realizovať záložné právo exekučným predajom. Tento druhý spôsob právny predchodca žalovanej nevyužil a v dôsledku neuplatnenia záložného práva skutočne došlo k jeho premĺčaniu. Na margo ďalšej námietky žalovanej, že záložné právo nie je premĺčané kvôli informatívnej poznámke č. 46/13 o oznámení o začatí výkonu záložného práva právnym predchodcom žalovanej zapísanej na príslušnom LV č. XXX, súd prvej inštancie ozrejmil, že táto informatívna poznámka nezodpovedá skutočnosti vzhľadom na upustenie od dražby zo dňa 3. októbra 2013, z ktorého dôvodu mal Okresný úrad, katastrálny odbor uvedenú poznámku zrušiť, či už bez návrhu alebo na návrh toho, kto podal návrh na jej zápis, nakoľko dôvody pre jej zápis pominuli. Súd prvej inštancie ešte doplnil, že pokiaľ sa záložca dôvodne dovolal premĺčania záložného práva, je nepochybné, že záložný veriteľ sa už nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu, teda ani uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku zo speňaženia zálohu a záložné právo nemôže byť naďalej (ani v budúcnosti) spôsobilým právnym prostriedkom na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky. Mal za to, že za daných okolností je záložné právo iba naturálnou obligáciou, ktorá je z dôvodu vznesenia námietky premĺčania nevykonateľná a preto žaloba o určenie, že vec nie je zaťažená záložným právom vedie k odstráneniu stavu právnej neistoty vlastníka veci. Súd prvej inštancie uzavrel, že iná žaloba, ktorá by viedla k výmazu záložného práva z katastra nehnuteľností, neprichádzala do úvahy. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 30. novembra 2020 sp. zn. 10 Co 250/2019 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalobkyňu priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že sa stotožňuje so záverom okresného súdu, ktorý akceptoval žalobou namietané premĺčanie záložného práva aj s konkrétnym vymedzením časových súvislostí, ku ktorým začiatok plynutia premĺčacej (trojročnej) doby a posledný deň uplynutia lehoty viazal. V súvislosti s odvolacou námietkou dodal, že súd prvej inštancie nezaložil svoj záver, že nehnuteľnosti žalobkyne nie sú zaťažené

záložným právom na tej skutočnosti, že by zistené premlčanie záložného práva malo založiť zákonný dôvod jeho zániku - subsumovaním pod § 151md ods. 1 písm. a/ až i/ Občianskeho zákonníka. K účelu samotného inštitútu premlčania skonštatoval, že v posudzovanej veci sa začiatok plynutia premlčacej doby záložného práva zhoduje so začiatkom plynutia premlčacej doby zabezpečovanej pohľadávky (14. decembra 2012) s tým, že uvedeným dňom vzniklo záložnému veriteľovi právo výkonu záložného práva na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky a od tohto dňa začala plynúť aj trojročná premlčacia doba, ktorá vzhľadom na súdom konštatované obdobie spočívania premlčania uplynula 18. mája 2016. Mal za preukázané, že žalobkyňa sa účinne dovolala premlčania záložného práva, v dôsledku čoho záložný veriteľ - žalovaná nemôže pristúpiť k výkonu záložného práva u založených nehnuteľností. Zároveň odvolací súd poukázal na to, že nemožno od žalovanej očakávať, že dobrovoľne pristúpi a oznámi príslušnému katastrálnemu úradu, že od výkonu záložného práva ustúpi a žiada jeho výmaz. Na druhej strane nie je možné ani očakávať, že by žalobkyňa záložným právom zabezpečený dlh záložnému veriteľovi za dlžníka dobrovoľne uhradila, o čom svedčí aj ňou podaná žaloba. Vzhľadom na to úvahy o prípadnom dobrovoľnom splnení dlhu - záložným právom zabezpečenej pohľadávky žalobkyňou v budúcnosti vyhodnotil ako hypotetické. Odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie správne ustálil charakter žaloby, t. j. že podľa obsahu ide o žalobu podľa § 137 písm. c/ CSP a vzhľadom na súhrn zistených individuálnych okolností vyplývajúcich z dokazovania žalobkyňa preukázala ohrozenie svojho práva - práva vlastníctva prípadným výkonom (premlčaného) záložného práva záložným veriteľom - žalovanou. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 225 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo v nesprávnom právnom posúdení veci). Namietala arbitrárnu (svojvoľnú) aplikáciu a interpretáciu právnych noriem, čo malo za následok porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces. Uviedla, že súdy nesprávne posúdili procesnú (ne)prípustnosť žaloby a tiež (ne)existenciu naliehavého právneho záujmu na žalobkyňou požadovanom určení. Dovolateľka poukázala na to, že súd nemôže určiť neexistenciu záložného práva na základe právnej skutočnosti (premlčania), s ktorou právo (zákon) nespája následok „nemožnosti vzniku záložného práva od počiatku“ alebo „zánik záložného práva následne“. Taktiež upozornila, že žalobkyňa mala k dispozícii voči žalovanej inú žalobu, ktorá má pred určovacou žalobou prednosť. Dovolateľka ďalej vytkla súdom, že prihliadli na premlčanie „hlavného“ (zabezpečeného) záväzku, hoci na to neboli splnené zákonné predpoklady, a zároveň nesprávne posúdili vzťah medzi hlavným (zabezpečeným) záväzkom a akcesorickým záväzkom zo záložného práva, pričom opomenuli, že akcesorický záväzok je závislý od hlavného záväzku. Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP uviedla, že doposiaľ nebola vyriešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu otázka, či „môže súd svojím rozsudkom určiť neexistenciu záložného práva viaznuceho na nehnuteľnosti v prípade, keď žalobca takéto určenie požaduje z dôvodu premlčania záložného práva“. Žalovaná bola toho názoru, že súd nemôže vyhovieť žalobe znejúcej „na určenie neexistencie záložného práva“ (resp. určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom), ak žalobkyňa určenie neexistencie záložného práva odvodzuje od premlčania práva záložného veriteľa vykonať záložné právo. Keďže premlčanie zabezpečeného (hlavného) záväzku a ani premlčanie záložného práva nie sú právne skutočnosti, s ktorými zákon spája zánik záložného práva, súdy neprípustne prekročili zákonom stanovený rozsah dôvodov, ktoré by ako jediné mohli byť podkladom takého určovacieho rozhodnutia, a tým konali v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Dovolateľka v tejto súvislosti poukázala na taxatívny okruh dôvodov (§ 151md ods. 1 písm. a/ až i/ Občianskeho zákonníka), v dôsledku ktorých existujúce záložné právo zaniká. Preto konštatovala, že v dôsledku premlčania zabezpečená pohľadávka a ani záložné právo nezanikajú, ale sa stávajú právami súdne nevymáhateľnými; naďalej však ostávajú existovať, i keď „len“ vo forme naturálnej obligácie. Dovolateľka okrem toho vymedzila aj druhú (podľa jej názoru) nesprávne vyriešenú otázku, a teda či môže súd prihliadnuť na premlčanie záložného práva, ak súčasne nie sú splnené zákonné podmienky na to, aby súd mohol prihliadnuť na premlčanie pohľadávky, ktorú záložné právo zabezpečuje. Poukázala na to, že žalobkyňa netvrdila a v konaní ani nijakým spôsobom nepreukázala, že

by sa bol voči právnomu predchodcovi žalovanej, resp. voči žalovanej „hlavný dlžník“ (p. A.) vlastnou procesnou aktivitou účinne dovolal (vzniesol námietku) premlčania zabezpečenej pohľadávky. Keďže vo vzťahu k žalovanej je hlavný záväzkový vzťah de iure nepremlčaný, súdy nemohli v danom prípade prihliadnuť na premlčanie akcesorického (záložného) práva, ktoré sa nepremlčuje skôr ako zabezpečená pohľadávka. Na základe uvedených dôvodov navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudky súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozsudky súdov nižších inštancií považuje za vecne správne a dovolanie žalovanej za bezdôvodné. Samotnú snahu žalovanej realizovať (premlčané) záložné právo označila za nezákonnú a rozpornú s dobrými mravmi. S poukazom na argumenty obsiahnuté v napadnutom rozsudku navrhla podané dovolanie zamietnuť ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je síce procesne prípustné, ale nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalovaná vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietala nesprávne posúdenie procesnej (ne)prípustnosti žaloby a tiež posúdenie premlčania zabezpečeného záväzku a vzťahu medzi zabezpečeným záväzkom a akcesorickým záväzkom odvodeným zo záložného práva.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. Žaloba je procesný úkon, ktorým sa uplatňuje právo na súdnu ochranu ohrozeného alebo

porušeného práva (§ 131 CSP). Podľa § 137 písm. c/ CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

13. Z hľadiska procesného je základným predpokladom úspešnosti žaloby o určenie skutočnosť, že žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je dôvodom na zamietnutie žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal vecou v jej merite (tento nedostatok bráni zaoberať sa vecou z hľadiska opodstatnenosti uplatneného nároku). Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania (sp. zn. 5 Cdo 31/2011). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) aj iná žaloba (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996).

14. Podľa § 336 ods. 1 vety prvej CSP ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania, môže vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Podľa § 336 ods. 2 CSP súd vo výroku uznesenia podľa odseku 1 uvedie strany a predmet konania vo veci samej.

14.1. Z povahy veci vyplýva, že uložením povinnosti podať v určitej lehote žalobu vo veci samej sa súd zaoberá iba v prípade nariadenia neodkladného opatrenia, teda pri vyhovení návrhu pred začatím konania vo veci samej. Z obsahu tohto návrhu musí súd vyhodnotiť, či má požadované neodkladné opatrenie povahu procesného zabezpečovacieho prostriedku vo vzťahu k hmotnoprávnemu nároku, ktorý má byť riadne uplatnený žalobou. Pri pozitívnom závere rozhodne spolu s nariadením neodkladného opatrenia tak, že navrhovateľovi uloží povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Pri ukladaní povinnosti podať v určitej lehote žalobu je súd povinný identifikovať sporové strany a najmä predmet konania vo veci samej. Navrhovateľovi neodkladného opatrenia musí byť zo súdneho rozhodnutia zrejmé, akú žalobu má podať (§ 137 CSP), čoho a proti komu sa ňou má domáhať, aby, okrem iného, predišiel zrušeniu neodkladného opatrenia podľa § 336 ods. 3 CSP.

15. V posudzovanom prípade dospel dovolací súd k záveru, že nedošlo k dovolateľkou namietanej procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP spočívajúcej v procesnej neprípustnosti podanej žaloby. Z obsahu spisu vyplýva, že uznesením súdu prvej inštancie sp. zn. 6 Csp 17/2018 zo dňa 18. mája 2018 bolo na základe návrhu žalobkyne nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bola spoločnosti DUPOS dražobná, spol. s r.o., so sídlom Trnava, Tamaškovičova 17/2742, IČO: 36 233 935, ako druhej strane, uložená povinnosť zdržať sa realizácie dobrovoľnej dražby predajom nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, okres I., obec A., k.ú. I. ako rodinný dom súp. č. XXX a pozemky parc. KN-C č. 245, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 500 m² a parc. KN-C č. 246, záhrada o výmere 326 m² (teda sporných nehnuteľností vo výlučnom vlastníctve žalobkyne), a to do právoplatného skončenia konania vo veci samej (výrok I. uvedeného uznesenia). Žalobkyni bola zároveň uložená povinnosť v lehote 21 dní od právoplatnosti uvedeného uznesenia podať voči spoločnosti DPS Financial Consulting, s.r.o. (resp. voči záložnému veriteľovi aktuálnemu v čase podania žaloby) žalobu vo veci samej, ktorej predmetom bude určenie, že nehnuteľnosti uvedené vo výroku I. uvedeného uznesenia (teda nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX k.ú. I.) nie sú zaťažené záložným právom, ktorého vklad do katastra nehnuteľností bol povolený Správou katastra Dolný Kubín dňa 12.12.2003 pod č. V 1543/03 (výrok III. uznesenia). Následne žalobkyňa postupujúc v zmysle uvedeného uznesenia podala žalobu doručенú súdu prvej inštancie v stanovenej lehote, pričom formulácia petitu korešpondovala s výrokom III. predmetného uznesenia, ktorým bola uložená žalobkyni povinnosť podať žalobu vo veci samej v stanovenom znení v zmysle § 336 ods. 1 CSP.

15.1. Vychádzajúc z prezumpcie správnosti a zákonnosti súdnych rozhodnutí a dôvery v materiálny

právny štát, nemôže byť podľa dovolacieho súdu pri riešení procesnej prípustnosti žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP na ťarchu žalobkyne skutočnosť, že si plnila z hľadiska nariadeného neodkladného opatrenia svoju procesnú povinnosť uloženú jej právoplatným súdnym rozhodnutím v zmysle spomínaného ustanovenia § 336 ods. 1 CSP. Preto už len z dôvodu nariadeného neodkladného opatrenia a uloženej povinnosti podať určovaciu žalobu v zmysle § 336 ods. 1 CSP v záujme odstránenia spornosti a trvalého usporiadania vzťahov dočasne upravených predmetným neodkladným opatrením, bol daný naliehavý právny záujem na žalobkyňou požadovanom určení. Zamietnutie predmetnej žaloby z dôvodu jej procesnej neprípustnosti (tak ako to naznačuje dovolateľka) by v takomto prípade bolo v konečnom dôsledku popretím zmyslu ustanovení § 336 ods. 1 a 2 CSP, vnútornej bezrozpornosti právneho poriadku a predvídateľnosti práva (princípu právnej istoty) a ochrany dôvery občanov v právo a súdnu moc. Pre úplnosť je potrebné dodať, že komplexné posúdenie otázky (ne)existencie naliehavého právneho záujmu v zmysle § 137 písm. c/ CSP v konkrétnom prípade je (aj) otázkou správnosti právneho posúdenia, ktorej prípadná nesprávnosť sama osebe nezakladá vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP - vid' aj ďalší výklad

16. Z obsahu dovolania ďalej vyplýva, že žalovaná súdom nižších inštancií v súvislosti s § 420 písm. f/ CSP vytýka nesprávne posúdenie premlčania zabezpečeného záväzku a tiež vzťahu medzi zabezpečeným záväzkom a akcesorickým záväzkom vyplývajúcim zo záložného práva.

17. Dovolací súd na tomto mieste podotýka, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP (porov. R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (vid' R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Ani pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

18. Keďže dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná neopodstatnene namieta, že jej odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), pristúpil k posúdeniu dovolania žalovanej aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

19. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená).

20. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

22. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu

spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

23. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. b/ CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

24. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

25. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

26. Dovolaťka uviedla, že doposiaľ neboli vyriešené v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu otázky: 1/ či môže súd svojím rozsudkom určiť neexistenciu záložného práva viaznuceho na nehnuteľnosti v prípade, keď žalobca takéto určenie požaduje z dôvodu premlčania záložného práva; 2/ či môže súd prihliadnuť na premlčanie záložného práva, ak súčasne nie sú splnené zákonné podmienky na to, aby súd mohol prihliadnuť na premlčanie pohľadávky, ktorú záložné právo zabezpečuje.

27. Vo vzťahu k prvej nastolenej právnej otázke dovolateľka namietala, že súd nemôže vyhovieť žalobe znejúcej „na určenie neexistencie záložného práva“, ak žalobkyňa určenie neexistencie záložného práva odvodzuje od premlčania práva záložného veriteľa vykonať záložné právo.

28. Dovolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že podľa platnej právnej úpravy záložné právo môže zaniknúť niektorým zo spôsobov zániku upravených v ustanovení § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka alebo v osobitných predpisoch (napr. § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Predovšetkým ustanovenie § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka vymenúva niektoré právne skutočnosti, ktorých právnym následkom je zánik záložného práva, vo všeobecnosti: a) zánikom zabezpečenej pohľadávky, b) zánikom zálohu, c) vzdaním sa záložného práva záložným veriteľom, d) uplynutím času, na ktorý bolo zriadené, e) vrátením veci záložcovi, ak záložné právo vzniklo odovzdaním veci, f) prevodom zálohu v

bežnom obchodnom styku alebo prevodom zálohu ak možnosť jeho prevodu bez záložného práva povoľuje záložná zmluva, g) iným spôsobom dohodnutým v záložnej zmluve alebo vyplývajúcim z osobitného predpisu, alebo h) vykonaním záložného práva. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ záložca bude mať v úmysle sa na súde úspešne dovoliť určenia neexistencie záložného práva, ktoré bolo zriadené platne (teda neexistuje žiadny dôvod, ktorý by spôsoboval neplatnosť záložnej zmluvy), bude musieť preukázať, že nastala niektorá z vyššie uvedených skutočností.

28.1. Od zániku záložného práva uplynutím času (§ 151md ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka) je potrebné odlišovať premlčanie záložného práva (§ 100 a nasl. Občianskeho zákonníka). Vo všeobecnosti je účelom premlčania pôsobiť na veriteľa, aby v primeranom čase uplatnil svoje subjektívne právo v zmysle známej rímsko-právnej zásady *vigilantibus iura scripta sunt* a na druhej strane je dôsledkom požiadavky právnej istoty, ktorá sa prejavuje i v tom, aby nepretrvávali nevyjasnené právne vzťahy a neuspokojené práva bez časového obmedzenia po neprimerane dlhú dobu. Námetka premlčania predstavuje spravidla efektívny postup - obrany dlžníka proti hrozbe, že až po neúmerne dlhej dobe si veriteľ uplatní svoje právo. Záložné právo je majetkovým právom a nepochybne podlieha premlčaniu. Účinné vznesenie námietky premlčania práva znamená, že súd oprávnenej osobe nemôže premlčané právo priznať. Jej vznesenie je významné iba vo vzťahu k právu záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu. Výkon záložného práva je majetkovým právom, ktoré sa nepremlčuje skôr, než zabezpečená pohľadávka (§ 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

28.2. Pri záložnom práve k nehnuteľnosti, ktoré je zapísané v katastri nehnuteľností, je potrebné, na rozdiel od klasického záväzkového vzťahu, rozlišovať dva aspekty. Prvým je uplatnenie námietky premlčania pred súdom, v dôsledku čoho pri jej dôvodnosti nemôže byť právo priznané. Druhým aspektom je evidencia záložného práva v katastri nehnuteľností, ktorá je v zásade na uplatnení námietky premlčania nezávislá. Vo vzťahu k záložnému právu tak podľa platnej právnej úpravy nie je naplnený účel premlčania len samotným vznesením námietky premlčania. V tejto súvislosti potom v praxi rezonuje problém, či možno bez ďalšieho záložné právo, ktorého výkon je premlčaný, vymazať z príslušného registra záložných práv, prípadne aký určovací rozsudok je relevantným podkladom na výmaz záložného práva z registra, keď napriek úspešnému uplatneniu námietky premlčania záložné právo vo svojej naturálnej podobe *de iure* trvá. V tomto duchu bola aj dovolateľkou vymedzená právna otázka a vzhľadom na skutočnosť, že dosiaľ rozhodovacou praxou dovolacieho súdu nebola vyriešená, po zohľadnení prípustnosti podaného dovolania vec prejednávajúci senát pristúpil k posúdeniu dôvodnosti dovolateľkou vyslovených námietok smerujúcich k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

29. Dovolací súd v nadväznosti na tieto úvahy (ako základné východiskové riešenie) uvádza, že vznesenie námietky premlčania po uplynutí premlčacej doby nespôsobuje zánik práva, ale iba zánik nároku. V takomto prípade teda nezaniká subjektívne právo, ale iba právny nárok, ktorý sa na toto subjektívne právo viaže. Zánik nároku potom spôsobuje zánik možnosti domáhať sa splnenia povinnosti zo strany oprávneného voči povinnému proti jeho vôli. Ak by povinný súhlasil s plnením po uplynutí premlčacej doby, z dôvodu existencie subjektívneho práva aj po uplynutí premlčacej doby, takéto plnenie by bolo možné a nezaložilo by na strane oprávneného vznik bezdôvodného obohatenia. Z tohto dôvodu zákonodarca nemohol v ustanovení spomenutého § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka spájať premlčanie záložného práva s jeho zánikom. Premlčaním záložné právo nezaniká, akurát ho nie je možné v prípade vznesenia námietky premlčania vykonať proti vôli povinného subjektu (záložcu). Ak teda povinný vznesie námietku premlčania, záložné právo bez jeho súhlasu nebude možné vykonať.

29.1. Logicky z toho potom vyplýva, že premlčaním záložného práva a po vznesení námietky premlčania zo strany záložcu nemá registrácia záložného práva viaznuceho k nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností žiadny ďalší zmysel a v konečnom dôsledku len obmedzuje záložcu nakladať s objektom jeho vlastníckeho práva, keďže záujem o kúpu takejto nehnuteľnosti za zodpovedajúcu (primeranú) kúpnu cenu bude v praxi značne limitujúci.

29.2. V ods. 15 odôvodnenia sa hovorí, že súdy nižších inštancií v posudzovanom prípade vyhovelí žalobnému petitu žalobkyne, ku ktorému bola „zaviazaná“ uznesením súdu prvej inštancie sp. zn. 6 Csp 17/2018 zo dňa 18. mája 2018, ktorým bolo na základe návrhu žalobkyne nariadené neodkladné opatrenie vo vzťahu k sporným nehnuteľnostiam.

29.3. Zohľadniac okolnosti prejednávanej veci a výklad týkajúci sa tzv. základného východiskového riešenia (po vznesení námietky premlčania zo strany záložcu nemá registrácia záložného práva

viaznuceho k nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností žiadny ďalší zmysel) dospel dovolací súd pri „mlčaní“ hmotnoprávneho predpisu k takému riešeniu, ktoré spočíva v povinnosti vyplniť medzeru v právnom predpise pomocou sudcovskej tvorby práva (článok 4 ods. 2 Základných princípov CSP).

29.4. Sudcovská tvorba práva, pri ktorej konajúci sudca preberá na svoje plecia ad hoc úlohu legislatívneho orgánu (zákonodarcu), je podmienená skutočnosťou, že právna reglementácia konkrétnej oblasti spoločenských vzťahov alebo príslušnej právnej otázky nie je dostatočná a zamietnutie návrhu z dôvodu, že právny predpis mlčí, by bolo zjavne nespravodlivé. Konajúci sudca je v tomto prípade nútený uvažovať a predpokladať, že ak by vec posudzoval zákonodarcu, právnu normu aplikovateľnú na danú skutkovú podstatu by prijal, a keďže sudca nemôže v zmysle princípov ovládajúcich konanie pred ním odmietnuť spravodlivosť (denegatio iustitiae), je povinný vziať na seba ad hoc úlohu zákonodarcu a právnu normu dotvoriť. V takýchto prípadoch je v súlade s princípmi právneho štátu, aby došlo k vyplneniu určitej medzery v zákone prostredníctvom rozhodovacej činnosti súdu.

29.5. Okrem zákonného základu pre dotváranie práva súdmi prípustnosť a dokonca v určitých prípadoch aj povinnosť realizácie sudcovskej tvorby práva je výslovne potvrdená aj v judikatúre najvyšších súdnych autorít ako napr. v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 46/2015. Tento nález bol publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 32/2015, preto predstavuje ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, ktorou sú súdy fakticky viazané (článok 2 ods. 2 Základných princípov CSP). Ústavný súd tu konštatoval, že „pri medzerách v právnom predpise ide teda o absenciu právnej úpravy (špecifického pravidla) v prípadoch, kde je vzhľadom na ciele zákonodarcu alebo celkový kontext zákona táto právna úprava (toto špecifické pravidlo) legitímne očakávaná. Mal preto ústavne aprobovať vyplniť túto medzeru prostredníctvom rozhodovacej činnosti príslušných orgánov verejnej moci. (...)“. Najvyšší súd na podporu tejto argumentácie poukazuje na početnú judikatúru a literatúru, ktorá vyslovuje rovnaké názory (Melzer F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 78 a 79; Kelsen, H. General Theory of Law and State. Cambridge: Harvard University Press, 1949, s. 147 až 149; Larenz, K. Methodenlehre der Rechtswissenschaft. Sechste, neubearbeitete auflage. Berlin, Heidelberg, New York: Springer-Verlag, 1991, s. 375; Barak, A. Purposive Interpretation in Law. Princeton: Princeton University Press, 2005, s. 71 a 72; Rozhodnutie nemeckého Spolkového ústavného súdu sp. zn. 1 BvR 1631/08 z 30. augusta 2010, bod 64).

30. Na uvedenom základe najvyšší súd (aplikáciou základných zásad právneho poriadku) nazeral na vec cez prizmu povolených hraníc pre sudcovskú tvorbu práva tak, že určovací výrok v znení, že sporné nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovanej, ku ktorému dospeli súdy nižších inštancií v prejednáwanej veci, je spôsobilým podkladom pre výmaz predmetného záložného práva z katastra nehnuteľností aj proti vôli záložného veriteľa. V konkrétnom záložno-právnom vzťahu, pri konkurencii práv záložného veriteľa, ako nositeľa práva, ktorému patrí pohľadávka zabezpečená zálohom na jednej strane a záložcu na strane druhej, ako nositeľa povinnosti z premlčaného záložného práva, dovolací súd uprednostnil dispozičné právo (ius disponendi) záložcu nakladať s predmetom jeho vlastníctva. Ak totiž záložné právo nie je možné realizovať, nakoľko bolo premlčané a záložca dôvodne vzniesol námietku premlčania, neexistuje žiadny dôvod na to, aby bola vec v príslušnom registri zaťažená nevykonateľnou ťarchou. Sumarizujúc uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že by bolo v rozpore s princípom všeobecnej spravodlivosti, ak iba v dôsledku absencie právnej úpravy ohľadom právnych následkov premlčania výkonu záložného práva bolo znemožnené žalobkyni (záložcovi) ako vlastníčke sporných nehnuteľností realizovať v plnom rozsahu výkon dispozičných oprávnení súvisiacich s jej vlastníckym právom, garantovaných čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy, ktorá ako bdelý vlastník riadne vzniesla námietku premlčania záložného práva voči záložnému veriteľovi a zároveň splnila procesnú povinnosť uloženú jej právoplatným súdnym rozhodnutím.

31. Na dôvažok je potrebné uviesť na pravú mieru, že dovolateľkou sformulovaná právna otázka v istom zmysle nezodpovedá ani obsahu spisu, keďže súdy nižších inštancií právoplatne určili, že sporné nehnuteľnosti - nie sú zaťažené záložným právom, čo nie je možné z hľadiska použitých jazykových jednotiek (slov) a ich sémantiky v plnej miere stotožňovať s dovolateľkou namietaným určením - neexistencie záložného práva. Obiter dictum dovolací súd takisto poznamenáva, že aj odborná literatúra zastáva názor, že záložca má naliehavý právny záujem na tom, aby súd v sporovom konaní určil, že

premlčané záložné právo nie je vykonateľné vzhľadom na dovolanie sa premlčania záložcom. Podľa nej je prijateľná interpretácia, že takýto určujúci rozsudok je podkladom na výmaz záložného práva z príslušného registra záložných práv, a to napriek tomu, že záložné právo vo svojej naturálnej podobe de iure trvá (ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol.: Občiansky zákonník I. § 1 - 450. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2015, s. 1344). A teda, aj keď odborná komentárová spisba v obdobných prípadoch pripúšťa ako najpriliehavejší petit určenie, že premlčané záložné právo nie je vykonateľné vzhľadom na dovolanie sa premlčania záložcom, pri riešení procesnej prípustnosti žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP (ako už bolo uvedené vyššie) nemôže byť na ťarchu žalobkyne skutočnosť, že si plnila z hľadiska nariadeného neodkladného opatrenia svoju procesnú povinnosť uloženú jej právoplatným súdnym rozhodnutím v zmysle ustanovenia § 336 ods. 1 CSP (podanie žaloby s uvedením predmetu konania vo veci samej). Preto v záujme spravodlivého usporiadania vzťahov dovolací súd považoval dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vo vzťahu k prvej nastolenej právnej otázke za nedôvodný.

32. Dovolateľka ďalej prostredníctvom druhej nastolenej otázky namietala nesprávne prihladenie na premlčanie záložného práva v nadväznosti na premlčanie zabezpečenej pohľadávky podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Namietala, že súdy bez právneho dôvodu prihladli na premlčanie hlavného (zabezpečeného) záväzku, keďže úverový dlžník sa voči žalovanej zákonom predpokladaným spôsobom v relevantnom procesnom postavení dosiaľ nedovolal (nevzniesol námietku) premlčania zabezpečeného dlhu, a preto ani nebolo možné prihladnúť na premlčanie akcesorického (záložného) práva.

32.1. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Podľa § 100 ods. 2 vety tretej Občianskeho zákonníka záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

32.2. Dovolací súd v tejto súvislosti zastáva názor, že s ohľadom na teleologický výklad ustanovenia § 100 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka ako predpoklad účinného premlčania záložného práva nie je potrebné vyžadovať vznesenie námietky premlčania zabezpečovanej pohľadávky, keďže v konkrétnom prípade je významnou iba skutočnosť, či uplynula premlčacia doba zabezpečovanej pohľadávky, pričom je bez právnej relevancie, či bola záložným dlžníkom vo vzťahu k zabezpečovanej pohľadávke aj vznesená námietka premlčania. K obdobnému záveru dospel aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 250/2011, keď uviedol, že: „Pokiaľ ustanovenie § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka predlžuje plynutie premlčacej doby práva domáhať sa uspokojenia zo zálohu tak, že ustanovuje, že záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka, vychádza z toho, že je potrebné skúmať iba to, kedy uplynie premlčacia doba zabezpečovanej pohľadávky, avšak nie to, či bola dlžníkom vo vzťahu k právu veriteľa domáhať sa splnenia zabezpečovanej pohľadávky aj vznesená námietka premlčania. Vznesenie námietky premlčania záložného práva je významné iba vo vzťahu k právu záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu, pričom je zrejmé, že túto námietku môže vzniesť iba záložca a prvý raz tak môže (úspešne) urobiť až v momente, keď uplynula premlčacia doba aj zabezpečovanej pohľadávky, nielen trojročná premlčacia doba pre premlčanie práva záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu. V prípade ak tieto premlčacie doby uplynuli, záložný veriteľ nezačal s predajom zálohu a záložcom bola námietka premlčania vznesená, stráca záložný veriteľ možnosť domáhať sa (proti vôli záložcu) uspokojenia zo zálohu, pretože jeho záložné právo je premlčané.“ Pokiaľ teda odvolací súd vychádzal pri právnom posudzovaní premlčania záložného práva z uvedených premís, jeho úvahám nemožno ani z tohto hľadiska nič vytknúť. Dovolací súd sa stotožnil aj s výpočtom pre premlčanie významných časových údajov ako aj so záverom odvolacieho súdu, podľa ktorého trojročná premlčacia doba záložného práva uplynula dňa 18. mája 2016 (v rovnaký deň ako uplynula premlčacia doba zabezpečenej pohľadávky).

33. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že podané dovolanie nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

34. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalobkyne v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) v záujme rozumného usporiadania procesných nárokov strán v súlade so zásadou procesnej ekonómie (článok 4

ods. 2 v spojení s článkom 17 Základných princípov CSP) náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že jej v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, ani jej nevyplývajú z obsahu spisu (R 72/2018).

35. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.